Cenzurat.

XLVI. évf. Cluj, 1936. február. 2. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Library of the
UNITARIAN SCHOOL
FOR THE MINISTRY
Berkeley, California

Unitárius vasárnap.

Ma a világ jó nagy részében az emberek csak magukra gondolnak, csak a saját önző érdekeiket tartják szem előtt. Különböző nemzetek és felekezetek elsáncolják magukat az ők külön érdekváraikba s embertársaik számára nincs szivökben szeretet, hanem a legjobb esetben közömbösség, legtöbbször pedig a gyülölet. Jézus tanitásai már rég feledésbe mentek s ehelyett Kain szava lett az uralkodó eszme: »Avagy őrizője vagyok-e én atyámfiának«. Igen egyesek, felekezetek, népek és nemzetek keményen elsáncolták magukat az emberiségből s az élet ma nem látszik egyébnek, mintha nem volna egyéb: »Mindnyájunknak harca mindnyájunk ellen«. Oly jól esett a lelkünknek, mikor Dr. Hall Alfrédtól, a világ szabadelvű keresztényei egyesületének elnökétől felhivás érkezett, hogy január hó második vasárnapját tekintsük nemzetközi vasárnapnak s akkor a szószéken emlékezzünk meg az egyetemes nagy emberi, keresztényi eszményekről és imádkozzunk Istenországának megvalósulásáért. E fölhivás 20 millió szabadelvü kereszténynek szólott, akik széles e világon 18 nemzet tagjai között élnek. És habár minden nemzet ragaszkodik a maga külön nemzeti létéhez, mert az ember a saját nemzetének sajátságai birtokában emelkedhetik fel az egyetemes emberiesség magaslatára, ez egyszerü felhivásnak mindenütt készséggel eleget tettek s eleget tettünk mi is, mert ezáltal Jézus parancsának tettünk eleget. Ez a nemzetközi vasárnap, vagy másképpen unitárius vasárnap nagyon sokra kell emlékeztessen minket és másokat is. Emlékeztetnie kell mindenkit, aki kereszténynek mondja magát, akármilyen nyelven vagy akármelyik templomban imádja is az Istent, hogy Isten a mi mennyei Atyánk, mi mindnyájan testvérek vagyunk, mindnyájunkat egy magas célra hivott el a Teremtő s nekünk együtt, egymással karöltve,

egymást védve, egymást fölemelve kell küzdenünk egy szent és magasztos célért: az emberi haladásért, műveltségért és boldogságért. Ezen nagy cél elérésében össze kell fognunk s küzdenünk kell minden hamis eszme ellen, amely gyülöletre vezérel és szétbontásra késztet. Az unitárius vasárnap, vagy másképpen nemzetközi vasárnap tehát nemcsak egy szép emlékü nap, hanem nagy elhatározásra és tettre késztető nap is. Ennek eszméje nem szabad, hogy egy percre is elhagyja lelkünket. Mert ebben van az élet igazsága és teljessége, de ebben van a jövő diadalma is. »Ne félj kicsiny sereg, mert tetszett a te mennyei atyádnak, hogy adjon neked országot«. (Luk. 12, 32).

Murányi Farkas Sándor.

1936 évi februárius hó 21-én 100 esztendeje lesz annak, hogy Murányi Farkas Sándor az unitárius egyháznak egyik leglelkesebb, legodaadóbb tagja, a Dávid Ferenc Egyletnek buzgó munkása, az Unitárius Közlönynek egyik szerény, de bensőséges hangu költője Cojocna községben született. Atyja tisztviselő volt, de nem volt gazdag ember s ezért tanuló korában nem volt rózsás az élete. A szabadságharc megfosztotta atyját a hivatalától s ezért atyja ipari pályára szánta, de 1850-ben a 14 éves fiu a maga erejéből tanulni kezd tovább s tanulásának eredménye lett. Szerencsés volt, mert az isteni gondviseles olyan tanulótársakkal áldotta meg, mint Petrichevich-Horváth Kálmán, a későbbi főgondnok, a Dávid Ferenc egyletnek elnöke és Simén Domokos, az unitárius vallásnak egyik legtudósabb munkása és hitvallója. A tanulás kemény próbája után tisztviselő lett előbb Clujon, később Budapesten. A hivatal követelményei azonban sohasem vonták el lelkét szent vallásunktól, egyházunktól. Br. Petrichevich-Horváth Kálmánt, a sziv emberét mindig bámuló szeretettel vette körül, a Dávid Ferenc Egyletnek kezdettől fogva lelkes tagja, az Unitárius Közlönynek egyik költő munkatársa, az egylet éltető lelkének, Dr. Boros György jelenlegi püspökünknek pedig hüséges barátja volt. Szeretete azonban még tovább terjedett. Igazi »atyja« lett a papnövendékeknek, akiket »fiainak« nevezett. Mint irodalmat és egyházát szerető nemes lélek alapitványt tett avégből, hogy minden évben egy állást foglaló ifjú lelkész, aki érdemes irodalmi munkásságot végzett, palástot vehessen. A palástdij 100 korona volt békebeli értékben, amivel akkor meg is lehetett venni egy szép palástot. Valahányszor Budapestről ellátogatott Erdélybe, barátai mellett mindig meglátogatta a »fiait«, a papnövendékeit is. A papnövendékek hálásak voltak a jóságért, levélben is gyakran felkeresték pártfogójukat és költeményeit ki is adták 1906-ban. A nemes pártfogó ezután nem is élt sokáig, 1907 december hó 28-án meghalt. Az egész egyház megsiratta, mert egyik legjobb és leglelkesebb tagját temette el, de legjobban

mégis csak »fiai«, a papnövendékek. Az ifjú papok még élvezték alapitványának kamatait, amig a világháboru elsodró árja e nemes szivből jött áldozatot is meg nem semmisitette. A pénzösszeg csekéllyé zsugorodott össze, de az a lelki, erkölcsi érték, amely Murányi Farkas Sándor sajátja volt, mindig meg fog maradni. Az ő lelkesedése, szeretete, áldozata példája, útmutatója lesz mindenkor a jóban, szépben és nemesben hinni és munkálni tudó lelkeknek. Ez a lemagasabb erkölcsi érték pedig sohasem veszithet értékéből. *B. P.*

Keresztúri Sámuel a vértanu pap-tanár.

„Légy hű mindhalálig és neked adom az életnek koronáját".

Keresztúri Sámuel méltán kiérdemelte e jelmondatot, mint egyházunknak, szent vallásunknak mindhalálig hű és igaz fia.

Keresztúri Sámuel a XVII-ik évszáz végén és a XVIII-ik évszáz elején volt Dávid Ferenc városában s később turdai pap és tanár. Nagy tudományu ember volt, aki éveken keresztül hires külföldi egyetemeken tanult és idehaza jeles költeményekkel, sok halotti kitünő beszéddel, történeti és tudományos munkákkal gazdagitotta a magyar irodalmat, melyek kéziratban és nyomtatásban nagyobbára ma is meg vannak. Ilyenek: Hecatombae c. jeles műve, melyet brandenburgi Jasziczkinak ajánlott, a Halál három postái, Ambrozia, Kritika, Justinushoz tett jegyzetei stb.

A Keresztúri Sámuel élete egyházunk legküzdelemteljesebb korában zajlott le és fejeződött be. Születése évét nem találjuk évkönyveinkben.

Kezdetben a Dávid Ferenc városa kollégiumában volt tanár, az 1700-as évek elején már temetési beszédeivel nagy közbecsülésben volt része, valamint nyomtatásban megjelent művei által is nagy tekintélyben volt.

Vértanu élete a Dávid Ferenc városában a piaci nagytemplom és kollégium erőszakos elvétele idejében kezdődött 1716 és 1718-ban, midőn Steinville István tábornok, Erdély főhadi kormányzója, némelyek szerint 1488, mások szerint 1768 gyalog- és lovas német katonával 1716 márc. 30-án egész váratlanul megjelent Dávid Ferenc városába és 20—30 sőt 50-es csoportokban egyes unitárius családoknál elhelyezkedett és három napon át a legszörnyübb módon kegyetlenkedtek a védtelen háziakkal, akiknek minden élelmiszerét felfalták és minden javaikat elpusztitották, tönkretették, ki- és elrabolták és az embereket legcsufosabban kinozták, gyötörték, különösen a papokat, tanárokat s nem kimélve a püspököt se.

Keresztúri személyét kimélni akarván, a kéménybe menekült; a vérszomjas katonák ráakadván, drága értékes könyveit

alája hordva meggyujtották, miáltal leszállásra kényszeritették, mikor is a durva, vad idegen katonák ugy össze-vissza verték, ütlegelték e tudós férfiut, hogy abból testi nyomoréksága lett, amit kiheverni egészen soha se tudott és ami részben halálának is okozója lett. Dávid Ferenc városából — a nagy éhség elől menekülvén — Turdára ment papnak, ahova a még akkor elég virágzó egyházközség, mely egy évtized alatt a labanc hadak által feldult és porráégetett egyház épületeit nagy áldozattal ujból felépitgette, — nagy örömmel hivta és választotta meg a nagyhirü szónokot.

Szenvedésteljes élete itt sem lehetett nyugodt. Virmont Damian Hugó Erdély ekkori katonai kormányzója, aki kinzó köszvénybetegsége miatt hordszéken vitette magát 1721 aug. havában Turdára, magához hivatta Keresztúrit, mint papot és Pápay Ferenc világi emberrel együtt Sibiuba vitette, hol halálos fenyegetések között aug. 6-án egy engedményt iratott alá e két agyongyötört gyenge, öreg emberrel, amelyben kijelentik, hogy a turdai piaci nagy templomot a tábornok a katholikusoknak átengedni rendelte, s hogy a romlásnak ne legyen kitéve, hajlandók inkább átengedni. A turdaiak ez erővel kierőszakolt nyilatkozat folytán nem akarták átadni az öreg templomot, tiltakoztak és ellenálltak. Levélváltások következtek s végül is 1721. nov. 22-én Virmont tábornok Antalfi János prépost kiséretében erős katonai csapattal megjelent Turdán, a bucsú istentiszteleten levő unitáriusokat a templomból kiüzette, Keresztúrit a papi lakásból kidobatta, azt is, az iskolát is és minden ezekhez tartozó javakat elvettek. Az unitáriusok temp'om, iskola, egyházi épületeiktől és minden javaiktól megfosztva, mint földönfutók ugy maradának.

A német tábornok eleinte szép szerével akarta megnyerni Keresztúrit. Igért neki minden földi jót, hogy hagyja el az unitárius vallást. — Adok neked szőlőhegyeket, nagy vagyont, magas rangot és méltóságot, ha elhagyod a vallásodat... Keresztúri Sámuel azonban nyugodt méltósággal felelt: — Földi javakat, méltóságot adhatsz, de örök életet nem tudsz adni... S azzal visszautasitotta, mint Jézus a Sátánt, a tábornoknak minden csábitó igéretét.

E nagy megfontoltsággal és férfias bátorsággal elmondott bölcs válaszra a hittéritő tábornok dühbe jött és durva katonáival kidobatta a magával jótehetetlen beteges öreg embert, Istennek hivséges, igaz szolgáját, aki ugy e tényével, valamint addigi jámbor, becsületes életével méltóvá tette magát Isten irgalmára, a hervadhatatlan mennyei szent koronára és a lelki üdvösségre.

Rég volt, igaz volt. A több mint 200 éves történet ne gyülöletre, hanem hálaadásra és bölcs okulásra, tanulságra vezessen, tanitson bennünket. Hálaadásra a jó Isten iránt, hogy adott szent vallásunknak ilyen erős lelkü hitbajnokokat, szikla szilárd hitü vértanukat, akik a legnagyobb csapásokban, megkisértetésekben rendületlenül megállottak egyszerüen felséges hitünkben, mint-

egy példát mutatva minekünk késő utódoknak az erős hitüségre és lelkesitve a hitben való állhatatos megmaradásra. Hálaadásra továbbá a jó Isten iránt, aki megmentette egyházunkat s adott oly férfiakat, mint amilyen Keresztúri Sámuel is volt, akik megértették a szent igazságot: »*Boldogok, akik az igazságért háboruságot szenvednek, mert övék a mennyeknek országa*«, »*Légy hü mindhalálig és neked adom az életnek koronáját.*«

1726 november 16-án szólitotta az Úr magához e hiv szolgát. Szentül meg vagyunk győződve, hogy a mennyei Atya megjutalmazta a földi életben elviselt szenvedéseiért.

Péter Sándor.

Az egyház és a nők.

Kéthly Anna a Bébel Ágoston „Nő és szociálizmus" cimü munkájához irott előszavában azt mondja, hogy az egyház a szociálizmus terjedésének ellensége volt akkor, amikor a nőket nem engedte teljes mértékben kilépni az életbe, a küzdelem terére, hanem a női lélekre hivatkozva, igyekezett a megnyugvásnak azt a templomi, illetve temetői csendjét megteremteni, mely a szociálizmus legnagyobb ellensége, mert a legkönnyebben beletörődik az ember a „mindig igy volt és igy lesz" kényelmes elvébe.

Ha az elolvasott mondat igazságát kutatjuk, hamar rájövünk, hogy téved az iró akkor, amikor azt akarja bebizonyitani, hogy az egyház ellensége és nem támogatója volt a nők felszabadulásának és a családi élet korlátai közül való kilépésének. Mikor a nő érezni kezdte, hogy nemcsak egy kis család keretein belül tudna dolgozni, hogy többre hivatott, első volt az egyház, mely bevezette a maga nagyobb családi körébe és teret engedett a női lélek munkájának s igy beinditotta a nők munkáját a társadalomban. Ha a kereszténység történetén végigtekintünk, mindenütt ott találjuk kisebb, majd nagyobb számban a nőket is, mint mártirokat, mint diákonisszákat, mint az egyházért küzdőket és dolgozókat. Az egyház volt az első, mely egy szélesebb munkamezőre irányitotta a nők figyelmét, még pedig egy olyan munkamezőre, hol sokakért lehet küzdeni, dolgozni anélkül, hogy a nő kilépne abból a tevékenységi körből, mely meghaladja képességeit és amely ellenkeznék a nő természetes adottságaival. Az egyház a nőket arra a posztra helyezte, mely megilleti őket, hol a lélek fegyverével lehet és kell harcolni.

Ma sokat foglalkoznak ugynevezett nőkérdésekkel. A nők gazdasági helyzetével, fizikai és szellemi képességeivel, de egyáltalán nem foglalkoznak vagy legalább is nagyon keveset a nő legértékesebb részével, a lelkével. Nem szeretnék ellentétbe jönni korunk gazdasági követelményeivel, mely odaállitja a nőt a gyárak füstös mühelyébe, üzletek pultja mögé, irodák poros

aktái közé, hogy dolgozzon versenyt a férfiakkal. Nem akarom rosszalni a nőknek ilyen irányu tevékenységét, hiszen legtöbbször nem jószántukból, hanem kényszerüségből teszik, de hangsulyozni kivánom, hogy a küzdelemben nem szabad levetkőzni legdrágább kincsüket, a lélek finomságát. Bármennyit dolgozzon, éreznie kell, hogy élete csak robot, hiányzik belőle valami s ez a valami, mondjuk ki bátran, ne féljünk attól, hogy kikacagnak, a lélek. Hiányérzetét nem tudja kielégiteni semmi nárkotikum, sem mulatság, sem szórakozás. Itt jön hát segitségünkre az egyház a maga sokirányu munkájával, hogy kiemeljen a robot alól és megnyissa a teret a lélek munkája előtt.

Az egyház keretén belül müködő Nők Szövetségeknek is örök programmja kell legyen, hogy felrázza az elfásult lelkeket, célt mutasson a céltalanul bolyongóknak, hogy uj életlehetőséget adjon a reménytelen, elcsüggedt lelkeknek. Szerepünk tehát nem az, hogy elvonjuk nőinket az élettől, templomi, illetve temetői csendet varázsolva lelkünkbe, hanem az, hogy kiemelve őket a robot-munka és nehéz kötelességteljesités köréből, visszavezessük az egyházon keresztül az életbe. Mert az egyház nem elvonja nőinket az élettől, hanem ösvényt és kaput nyit, melyen keresztül eljutunk ahoz a felsőbbrendü élethez, mely nem csupán külsőségekben nyilvánul meg, hanem a női lélek mélységei bontakoznak ki előttünk, melyet bámul az erő és hatalom, de utána csinálni csak az igaz lélek tud.

Szánthó Vilma.
hitoktató, segéd-lelkész.

Isten velünk van.

Minél elhagyatottabbnak érezzük magunkat az emberek között, annál közelebb van hozzánk Isten. Isten lelkét a Biblia a szélhez hasonlitja, valamint a szél, ami levegő, bevonul minden kis helyre, honnan a kemény tárgyat elvesszük, épp ugy az Isten lelke jelenik meg, ahol nincs akadály utjában. Ha magunkban vagyunk, Isten lelke megszáll, meggazdagitja lelkünket, lelkünk fölbátoritja szivünket s többé már nem érezzük elhagyatottnak magunkat. »Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk.«

Dr. Boros György,
püspök.

Pályázati hirdetés.

Az Unitárius Irodalmi Társaság Kahlfürst Imre nyomdatulajdonos úr ajándékából 2000 azaz kettőezer leu jutalmat tűz ki ezen tételre: »*Blandrata élete és szerepe az unitárius egyházban.*« A dolgozat 5—6 nyomtatott iv terjedelmü lehet. Az idegen kéz- vagy gépirással irt pályamunkák 1936 október 1-ig adandók be a Társaság főtitkárához: S. Nagy Lászlóhoz Cluj, Calea Marechal Foch 43. sz. — Cluj, 1935. dec. 2.

S. Nagy László,
főtitkár.

Vári Albert,
alelnök.

TŰZHELY MELLETT

„SZÉKELYKŐ“

Székelykőt, amely Rimetea fölött omladozik, egy kevély ormon (alul a völgyben a kis Geszteg patak csörtet a Maros felé), a monda szerint óriások épitették. Az erdélyiek többnyire ezekkel az urakkal épittették a váraikat.

Igazabban 1296 körül épittette a várat Thoroczkay Vencel alvajda.

Mindig is a Thoroczkay-családé maradt, ami eléggé feltünő Erdélyország zajos történeti multjában.

Békés birtoklásról természetesen szó sincs. Sokszor és sokféle ellenség állott a Thoroczkayak ősi váránál.

Ott járt a tatár is; de igaz, hogy el is ment onnét, mert az aranyosszéki székelyek összeszedelődzködtek, megtámadták a vár környékét elözönlő tatárcsordát, amely már napok óta szorongatta tüzes nyillövéseivel a várurat és két székely legény vezérlete alatt az egyszerü földnép elverte onnan a kutyafejüeket.

Hálás volt a várur a fölszabaditásért s behivatta a két fiatal vezért, megköszönte a szivességüket, megdicsérte a vitézségüket s végül igy szólt:

— Menjetek, nézzetek szét a váramban, termeimben, kincses kamrámban, istállóimban és azt válasszátok jutalmul. ami a legjobban megtetszik.

Az egyik legény visszajött, miután előbb mindent megnézett.

— Nekem a lányod tetszik legjobban.

A másik legény is visszajött:

— Én a lányodat választom.

— Melyiket? — kérdé a várur — Klárit vagy Katalint?

És bekiáltotta a leányait.

Klári valahol az udvaron járt, tehát Katalin jött be előbb.

— Ez az! — kiáltotta a két legény egyszerre.

A vajda mosolyogva szólt közbe:

— Ne okoskodjatok. Egy leány csak az egyiteké lehet.

Erre a két levente összenézett, mindenik értette, mit akar a másik: hogy itt az egyik ember fölösleges. Szótalanul kihúzták kardjaikat és összemérték.

A kardcsattogásra és a Katalin sikoltására csakhamar befutott a várur másik leánya, Klára is. A két székely fiu ámultan ejtette ki kezéből a kardot.

»Hisz ez az!« — bámészkodik mindenik külön.

Ikrek voltak, Klára szakasztott olyan, mint Katalin.

Helyreállt legott a béke, az ifjak kezet fogtak, az apa pe-

dig rájuk adta az áldást, de hogy addig is, mig a lakodalom meglesz, egyik se tévessze el, melyik az ő menyasszonya, egy arany- és egy ezüstkarikát csináltattak az ötvösnél, a karikába bevésették a saját nevüket, s ezt a leányok ujjára huzván, megjegyezte vele ki-ki a maga menyasszonyát.

Nem teszem a kezemet tüzbe érte, de meglehet, hogy azóta jött szokásba karikagyürüvel jegyezni el a menyasszonyt.

1614-ben rossz napok virradtak a rimetea-i várra. Dósa György lázadó emberei megrohanták és feldulták, de csakhamar ismét fölépült.

Kétszázötven év mulva ezután ismét megjelent egy lázadó sereg, a Hóra és Kloska emberei, ugyanazon a helyen, de már elkéstek, mert a vár nem állott.

Tiege császári vezér dulatta fel a várat a XVIII. század elején, mert ura Thoroczkay István, Rákóczi Ferenc tábornoka volt. Azóta érdekes rom és senki sem épiti fel többé. Kivesztek ám már azok az óriások és tündérek, akik a hajdani várakat épitették.

Mikszáth Kálmán.

Épiteni szeretnék.

Épiteni szeretnék. Egy templomot, vagy egy iskolát,
ahova gyógyulni járjon a fájók serege,
hamut szórva bünös fejére
és Miatyánkot szaporázna.

Épiteni szeretnék. Egy templomot, vagy egy iskolát,
s anyagot hordok egy messzi világból.
Én ősi kristályokat hordok,
de erőm mintha összeroppanna.

Épiteni szeretnék. Egy templomot, vagy egy iskolát.
Szent anyagot hordok, hogy az intsen,
hogy a megfájdult bus lelkekben
vigasztalón költözzék az Isten.

Épiteni szeretnék. Egy templomot, vagy egy iskolát.
Egy kicsi fehér lélek-templomot
iskolát, hol szeretetről
tanulnának az emberek.

Épiteni szeretnék. Egy templomot, vagy egy iskolát,
hol minden szomoru szent ünnepen
hivogatón szólna a harang
s csak imádkoznánk, imádkoznánk.

Székely Gyula.

Második kulturdélután a jelen évadban a püspöki háznál január hó 3-án volt, mikor a következő feledhetetlen műsor gyönyörködtette a nagyszámu előkelő közönséget. »A Püspökné tanácsa« cimen értékes felolvasást tartott Gyallay Papp Domokos, a jeles székely iró. A felolvasás tárgya Kriza püspöknek a népköltészet iránt való szenvedélyes szeretetéből van meritve. Reméljük, hogy az értékes elbeszélést jövő számunkban közölni fogjuk. Zongorán kiváló müvészettel játszott K. Molnár Irma urnő. Régi magyar dalokat énekelt igazi müvészettel P. Boros Irén, kinek szereplése mindenkor külön élvezet a közönség számára. Zongorán Ütő Mária, a kitünő zongora-tanárnő kisérte a már jólismert müvészettel. Több hegedü-játékot adott elő ifju Márkus Albert ugyancsak Ütő Mária zongorakisérete mellett ugyancsak elsőrangu müvészettel. Befejezésül pedig Fazakas Olga Reményik költeményeket szavalt, méltón csatlakozva a müsor többi jeles szereplőihez.

Felhivás. Felkérem köri tanitóegyesületeink elnökeit, hogy folyó év február 20-ig sziveskedjenek bejelenteni hozzám, hogy általános érdekü nevelésügyi és közös tanitói érdekeink megtárgyalására folyó év husvéti szünidejére tervezendő romániai kisebbségi tanitói országos kongresszus Clujra leendő összehivását óhajtják-e? Ha igen, azon a körök milyen számban kivánják képviseltetni magukat?

Cluj, 1936. jan. 28. *Patakfalvi Zsigmond,*
egyesületi elnök.

Az I. G. Ducai Unitárius Nők Szövetsége mult év december 28-án este jól sikerült műsoros táncestélyt rendezett a Walter-teremben. A műsor első pontja Girisik Gyuláné hegedűszáma volt, kit Girisik Gyula kisért. Ezután Siraudin: »Itt a kalap—ott a kalap« c. vigjátékát adták elő működvelőket meghazudtoló jártassággal. E helyen is kiemeljük Nagy Rózsikát és Sebessy Ferencet, kik lelkei voltak e kedves együttesnek. A műsor befejező-számaként Bede Emil énekelt magyar-dalokat cigányzene kisérettel. A Nők Szövetsége lelkes rendező-gárdájából Ütő Lajosné, Boros Jenőné és Fazakas Sándorné neveit ragadjuk ki, kik időt és fáradságot nem kimélve munkálkodtak az estély sikerén.

Ifjusági napok Calnicon. A treiscaunei D. F. E. I. Köre november 23—24. napjain tartotta meg rendes évi összejövetelét. November 23-án a templomban ünnepélyes istentisztelet keretében nyilt meg az összejövetel. Imát és egyházi beszédet Szász Dénes braşovi s. lelkész mondott. Az unitárius ifjunak az Atya és embertársainak dolgaival foglalkozni, legszentebb kötelessége. Istentisztelet után a köri elnök: Rostás Dénes, helybeli lelkész meleg szavakkal üdvözölte a megjelent tagokat és vendégeket s Istentől segitséget kérve, megnyitotta a gyülést. Megnyitó után a köri titkár jelentése a nyári ifj. konferenciáról, majd az egyes ifj. egyesületek elnökeinek, egyesületeik évi müködéséről való jelentése következett. Örömmel és megelégedéssel hallgattuk végig ezeket a jelentéseket, hiszen, a nehéz körülmények és számtalan akadály ellenére is némelyik ifj. egyesület annyira szép munkát végzett, hogy csak dicséret és elismerés illetheti őket. Választások során köri titkárnak a gyülés Benedek Gyula belini s. lelkészt választotta meg. — Délután ugyancsak a templomban, a gyülekezet éneke után, Dr. Szent-Iványi Gábor felügy. g. ur tartott igen értékes és élvezetes előadást: »Ugarrendszer és szabadgazdálkodás« cimmel. Az előadást élénk megbeszélés követte. Szász Dénes braşovi s. lelkész bibliaolvasása és imája után a gyülekezet éneke zárta be a gyülést. — Este a községháza termében szavaló és monológ-verseny volt. — 24-én, vasárnap d. e. a templomban az elnök az ifjusághoz intézett szózatával nyitotta meg az összejövetelt. Az unitárius ifjusághoz szólott beszéde. Ezután az egyes ifj. egyletek évi munkásságáról összeállitott jelentés és a szavaló-monológ verseny eredménye alapján készitett statisztikát teszi közzé az elnök, mely szerint az I. helyre a calnici, II. helyre a cichişi és III. helyre a braşovi ifj. egyesület került. A calnici ifj. egyesületet a vezetőség a Deák Piroska, chichişi tanitónő által készitett és adományozott »Vándorzászló«-val, a crişului ifj. egyesületet Régeni Áron ny. igazgató-tanitó és Lőrinczi Ilonka arcuşi tanitónő által készitett diszoklevéllel és a braşovi ifj. egyesületet jegyzőkönyvi dicsérettel tüntette ki.

Imát és egyházi beszédet Taar Géza ajta-mare-i lelkész tartott Mt. 19. 16—21. alapján. »Ha be akarsz menni az életbe, tartsd meg a parancsolatot!« Ne abban álljon ezután a székely virtus, hogy ki maradjon a legény a csárdában, hogy minél mélyebbre engedd késedet vérednek, fajtádnak szivébe, hanem tanulj meg ő érette szenvedni és dolgozni! Igaz prófetai szárnyalásu beszéd volt, mely után Kiss Margit köri titkár szólóéneke következett. Megható ünnepség keretében történt a vándorzászlónak felszentelése. Végh Benjámin esperes tartotta a felavató beszédet, megható szókkal küldte vándorutjára a kis zászlót, átnyujtva a nyertes ifj. egylet elnökének.

Közebéd után a templomban Régeni Áron arcuş-i nyug. ig.-tanitó tartott értékes felolvasást a gyümölcsfa tarmesztéséről, hangsulyozva ennek nagy fontosságát népünk életében. Felolva-

sását megbeszélés követte, majd Szász Dénes braşov-i s. lelkész szóló éneke. Összejövetelünk Benedek Gyula bibliaolvasásával és imájával ért véget.

Este a községháza termében a különböző ifj. egyesületek szolgáltatták a müsort, melyet táncmulatság követett. Kedves volt a crişului ifjuságnak székely-táncbemutatója, festői székely viseletben. *Jelenvolt.*

Perczelné-Kozma Flóra emlékünnepély. A budapesti D. F. Egylet a misszióház templomában magas szinvonalon áll emlékünnepélyt rendezett Perczelné-Kozma Flóra emlékére halála 10 éves évforduló alkalmából. Az ünnepélyen imát Józan Miklós püspöki vikárius, megnyitó beszédet Br. Daniel Gábor dr. egyleti elnök mondott. Gitáron Wirth Preludiumát és Heinrich Meditációját Varga Istvánné játszotta. Buzogány Anna pedig P.-Kozma Flóráról ünnepi beszédben emlékezett meg. Ünnepi ódát szavalt Sz. Tompa Márta szavaló művésznő. Szilvássy Margit az Operaház tagja Verdi: A végzet hatalma áriáját énekelte. Bezáró beszédet pedig dr. Csiki Gábor lelkész tartott.

A budapesti Brassai Sámuel Unitárius Ifjuság Egyesület 15 éves jubileumához érkezett s ez alkalommal *unitárius bált* rendez 1936 évi február hó 22-én a magyar fővárosban. A fővédnökök, védnökök és háziasszonyok, kiknek száma majdnem ezerre tehető, már előre is biztositja ugy az erkölcsi, mint az anyagi sikert. Az ifjusági lelkes rendező-gárda minden lehetőt elkövet, hogy a legnagyobb siker jegyében megrendezhesse hagyományos báljá, melyet 1931 év óta a nyomasztó gazdasági viszonyok miatt szüneteltetett. Az ifjuság rendezői szeretettel hivnak meg minden távollevő hitrokont és kérnek mindenkit, aki csak teheti, hogy Erdély bérceiből is hozzanak lelkesedést, üdeséget, frissességet; egyben a célkitüzés megvalósitásához üzenetet néhai Brassai Sámuel örök emlékének. A báli meghivók szétküldése most van folyamatban és igénylésre meghivót készséggel küld az Unitárius Bál Rendező Bizottsága (Budapest, IX. ker., Rákos ucca 3. sz., fsz. 4. Unitárius Misszióház). A Brassai Sámuel U. I. E. Elnöksége nevében:

Kahlfürst Tibor.

Mit nékem a fagyasztó tudomány!
Bukjék, midőn a természet beszél.

Madách.

Ki a családért vérét ontaná,
Barátjáért legfeljebb könnye van.

Madách.

A természet világából.

Küzdelem a vetélkedő felek ellen.

A természet látszólagos nagy harmoniájában a küzdelem folytonos, ami egyes fajok elterjedéséhez vagy mások kipusztulásához vezet. Amerika felfedezése után Európába hurcolták a patkányok egyik rokonát a vándor-patkányt, ami több évszázadon keresztül kiszoritotta a ma már csak a Balkán félszigeten található feketésszinü házipatkányt. Európából Amerikába vándorolt kapzsi természe ü fehérember teljesen háttérbe szoritotta, sőt kipusztulásra itélte a bennlakó indiánt. Többnejüségben élő madarak pazar tollazatot kénytelenek magukra ölteni: páva, paradicsom-madár, siketfajd; habár ebből kifolyólag veszedelem származik a madár életét illetőleg. A szarvasfélék vetélkedő himjei sok tekintetben alkalmatlan és sulyos aggancsot viselnek, ami az ősszarvast kipusztulásra itélte.

Hasonló rossz példát az emberiségnél is találunk: csatahajók, ágyuk épitése a másik fél figyelmét szintén a fegyverkezésre irányitja, igy a béke tulajdonképpen a háboru előkészitését irányozza.

Uj növényfajta a Turda-hasadékban.

1934 nyarán egy pár külföldi botanikus járta be a növényfajokban gazdag természeti ritkaságot: a Turda-hasadékot. Domokos János a Sempervivum fajokat tanulmányozva a Sempervivum tectorum és a Sempervivum Schlehanii hybridjét találta meg, amit vendéglátó házigazdájának: Bors Mihály nevéről nevezett el. Tudományos leirása a következő: Sempervivum Michaelis Borsii Domk. Hybr. nova inter S. tectorum L. et S. Schlehanii Schott. Folia rosulorum suberula vel denum subcalvescentia, petala rosea purpureo striata. Hab. in Transilvania, Biharicum. In Tordai hasadék et prope pag. Torockó in mt. Székelykő, ad upes calcareas. Freguens inter parentes. Leg. J. Domokos. 1934.

Réti Nyir.

Réti Nyir-nek nevezik Trei-Scaunmegye Reci, Comolăul, Aninoasă, Sântionlunca és Ozun községek között elterülő homokbuckás, tavas területet. Itt fordul elő a szépségéről hires fehér tündérrózsa—Castalia alba, amit a székely atyánkfiaink Kupánvirágnak hivnak. A vizi növények közül még nevezetes a rovarfogó rence—Utricularia vulgaris.

Házidisznó vaddisznóval való kereszteződése.

A disznótartásával foglalkozó falusi ember sokszor keservesen tapasztalja, hogy az adókifizetésére vagy egyetlen hizlalására szánt disznója szinte máról-holnapra elpusztul. Az elpusz-

tulás okával foglalkozó tudósok rájöttek, hogy a baj a házidisznó elfajzásában (degenerálódásában) keresendő. Ezért a hizékony házi és a betegségekkel szemben ellenálló vaddisznó keresztezéséből egy olyan disznófajtát sikerült létrehozni, ami a követelményeknek igen jól megfelel.

Betegség-okozó csirák a háboru szolgálatában.

A kulturájára büszke ember napról-napra aljasabb eszközökkel igyekszik ellenfelét elpusztitani. Ma a hadigázok mellett a tifusz, kolera és pestis-t okozó csirákat tanulmányozzák hadviselési szempontokból. Ludendorf tábornok szerint foglyot nem szabad ejteni, kicsinyt, nagyot, öreget, bénát egyaránt ki kell pusztitani. Ez mindinkább azt bizonyitja, hogy a vallásra az emberiségnek hova tovább mind nagyobb szüksége van.

Dr. Ferenczy Sándor.

Az imádság.

Lélekszakadva menekül egy ember, akit oroszlán üldöz. Hirtelen megáll, mert egy szörnyü mély árokhoz ér, melyben kigyók fetrengenek. Nincs mit tennie, elől mérges kigyók, hátul vérengző fenevad... Mit tegyen hát?... Leborul és imádkozik... Az üldöző oroszlán átugrott rajta s a mélységbe zuhant. Őt pedig az imádság megmentette.

D. F. Unitárius Nők Szövetsége folyó év január 21-én, kedden délután tartotta szokásos kötőkéjét a Calea M. Foch 10 sz. alatti helyiségében. A jól összeállitott programm szépszámu közönséget vonzott. Agyagási Sándor konzervátoriumi növendék énekszáma nyitotta meg a programmot. Örömmel hallottuk őt, mint egy fiatal tehetséges ifjut, kinek tiszta, csengő hangja legszebb igéret a jövőre. Szent-Iványi Sándor theol. akad. tanár a tőle megszokott közvetlenséggel tartotta meg előadás-sorozatának bevezetőjét. Már maga a kérdés is olyan, hogy minden gondolkozó embert érdekel, a gyermek nevelésével foglalkozott s igy mindvégig lekötve a hallgatóság figyelmét. Előadás-sorozata a legnagyobb érdeklődést váltotta ki. A rövid, de mindenkit érdeklő programmot Rafaj Andrásné őnagysága zongora-játéka zárta be, mely komoly élvezetet nyujtott a közönségnek. Műsor után a kötőke kedves háziasszonyai párolgó teát szolgáltak fel, melyet kellemes beszélgetés és ismerkedés közben fogyasztott el a közönség.

E helyen is megjegyezhetjük, hogy jó nekünk együtt lenni, mert ezek a kedves, közvetlen találkozások közelebb visznek egymáshoz s közelebb közös célunkhoz, hogy minél többen csatlakozzanak asszonyaink közül ahoz a munkás táborhoz, mely egyházunk előhaladását és megerősitését szolgálja.

Rovatvezető: IFJ. HADHÁZY SÁNDOR.

A braşovi unitáriusok ünnepségei.

Január hó 19-ike és 26-ika emlékezetes nap marad a braşov unitáriusok életében, de jelentőségteljesnek mondható az egész erdélyi unitáriusságra nézve is. A régóta napirenden levő, de sok viszontagságon keresztülment templomépités ügye odáig fejlődött, hogy a braşovi unitáriusok is immár saját otthonukba mehettek be imádkozni. Gondolni lehet az örömöt, mely eltöltötte a sziveket és az érdeklődést, mely a többi magyar egyházak tagjai részéről is megnyilvánult. Január hó 19-én volt az unitárius istentisztelet a református templomban, midőn nemcsak az unitáriusok gyültek össze igen nagy számban, hanem a város magyarságának sokasága is zsufolásig megtöltötte a nagy református templomot, melyben az unitáriusok mintegy 40 esztendeig tartották istentiszteleteiket. Ez ünnepélyes alkalommal a szolgálatot Filip. II. V. alapján Kovács Lajos végezte, méltóképpen juttatva kifejezésre a hála és köszönet érzelmeit, melyeket az unitárius egyházközség minden tagja érez a reformátusok iránt.

Az istentiszteleten a református egyházközség vezetősége és presbiteriuma testületileg vett részt, élén Csia Pál lelkésszel és Dr. Szele Béla egyházközségi főgondnokkal. Az alkalmi egyházi beszéd elhangzása után a szószék alatt a református egyházközség presbiteriuma foglalt helyet, szemben pedig az unitárius egyházközség kebli tanácsa, melynek az élén az egész egyházközség nevében Dr. Kerekes István egyházközségi főgondnok hivatalos formában is kifejezte az unitáriusok köszönetét, emelkedett hangu és mély értelmü beszédben méltatva a testvéri szeretet páratlanul szép és eléggé meg nem hálálható példaadását. A gyülekezet szine előtt ünnepélyesen átadta az unitáriások emlékiratát, a hála és köszönet irásba foglalt szavait.

A református egyházközség nevében Dr. Szele Béla főgondnok válaszolt, kifejezésre juttatva, hogy a református egyházközség szivesen bocsátotta rendelkezésre az unitáriusok számára mindig a templomot. Ezzel csak kötelességét teljesitette a

testvéri szeretet nevében, mely a két egyházközség vezetőségét és tagjait mindenkor összekötötte s bizonyára össze fogja kötni ezután is.

Könnyekig megható, felejthetetlen volt a bucsuzás. »Erős várunk nekünk az Isten« kezdetü ének hangjainál a két egyházközség lelkésze, főgondnokai és gondnokai vezetése mellett együttesen vonult ki a templomból a két egyházközség presbiteriuma és a nagyszámu gyülekezet mély benyomással, felejthetetlen emlékekkel.

Január 26-án pedig megnyilt a braşovi unitárius templom ajtója. Már korán kezdtek gyülni a hivek s felekezeti különbség nélkül az érdeklődők, arcukon az öröm látható jelével, a feszült érdeklődés palástolhatatlan érzetével. Az 500—600 ember befogadására készült templom közel 2000 embernek adott helyet, szorongásig betöltve minden talpalattnyi területet, s bizony még az uccára is rekedtek. »Im bejöttünk templomodba« s »Áldott az Ur, a mi Istenünk« elhangzása után szintén Kovács Lajos lelkész mondott alkalmi imát és beszédet Ézs. XL. 31. alapján, egész lényében meghatva, minden szavával éreztetve azt a felszabadult örömet, mely az olyan hosszu ideig tartó kitartó küzdelem, sok csalódás és megpróbáltatás után az unitáriusok, de más felekezetüek szivét is eltölti.

Az egyházi szolgálat elvégzése után Dr. Kerekes István egyházközségi főgondnok adott kifejezést az egész egyházközség nevében a sziveket eltöltő örömnek, hogy immár a braşovi unitáriusoknak is van lelki otthona, Istenháza. A Kebli Tanács nevében Preiszner Péterné tb. elnök beszédét Markovits Leóné titkár olvasta fel, az Ifjusági Kör üdvözletét Szász Dénes s.-lelkész, elnök tolmácsolta s a tanuló ifjuságét Izsák Vilmos VII. gimn. oszt. tanuló. Alkalmi verseket szavaltak Szász Balázs 4., Elekes Lenke 3., Szabó Ferenc 7. oszt. elemi és Kiss Klára IV. gimn. oszt. tanulók. Közben Szántó Lajos énekelt Gál Vilmos kebli tanácsos harmonium kisérete mellett. A fölemelő ünnepély utolsó pontja Birtalan Dénes és Csiki Rebeka ujszülött Árpád nevü gyermekének megkeresztelése volt. Az örömében könnyeket hullató közönség »Tebenned biztunk eleitől fogva« hangjai mellett oszlott szét.

Jóllehet az egyházközség csak házi ünnepélynek szánta ezt a templommegnyitó alkalmat, mert az ünnepélyes felavatás májusban lesz, a ref. egyházközség nagyobb és a magyar evang. egyházközség kisebb küldöttséggel képviseltette magát. Hivatalos meghivót csak a körben lakó Egyházi Főgondnok urnak, Köri Esperesnek és két Felügyelő Gondnok urnak küldött. Másoknak az »Unitárius Hiradó« c. helyi értesitő megküldésével jelezte az ünnepély idejét és részleteit. Vidékről s még távolabbi helyekről is többen vettek részt a megható ünnepélyen. Ütő Áron köri f. ü. gondnok irásban fejezte ki üdvözletét.

Este 6 órakor nagyobbszabásu ünnepély volt szintén nagy-

számu közönség jelenlétében. »Élő Isten egybegyültünk« és »E szent napon örvendezzünk« kezdetü énekek és Kovács Lajos lelkész imája után Kovács Áci Reményik verseket szavalt. Bálint Lily Gál Vilmos harmonium kisérete mellett énekszámot adott elő. Taar Géza aita-marei lelkész az unitárius templom jelentőségéről és hivatásáról tartott élesen megvilágító előadást. Teutsch Willynek Fischer Vilmos harmonium kisérete mellett előadott hegedüszáma után Szász Dénes s.-lelkész vezetésével az Ifjusági Kör énekkara énekelt, mely után Kovács Lajos lelkész bezáró szavai következtek. A szépen sikerült vallásos estély »Akik biznak az Uristenben« kezdetü énekkel végződött.

Vallásos estély után a hivek és más érdeklődők nagy számban társas-vacsorára gyültek össze a Székely Társaság külön helyiségében, midőn megemlékezés történt özv. Kádár Sándornéról, ki két harangot s Dobra Dénes és nejéről, kik az Urasztalát ajándékozták. Beszéltek Kovács Lajos, Dr. Kerekes István, Fóthi Károly, Dr. Hankó Domokos, Gyöngyösi Károly, Dr. Szele Béla, Taar Géza, Dr. Lőrinczy István stb.

A braşovi unitáriusok templommegnyitó házi ünnepélye minden tekintetben szép és fölemelő volt. Az a megnyugtató tudat maradt hátra a lelkekben, hogy most már a hivek, ha templomba igyekeznek, haza, saját otthonukba mennek. Isten áldása legyen az uj hajlékon, az abban végzendő szolgálaton és a hivek buzgóságán. *Jelenvolt.*

Százesztendős oszlopok.

Nemcsak az emberek, hanem néha az élettelen kövek is élnek, pedig semmi életjelt nem adnak magukról. Vannak oszlopok, amelyek a történelem egy-egy fejezetét támasztják alá és némán, hangtalanul is beszélnek. Néha megszólalnak a kövek. Aki Erdélyben Cluj városában levő unitárius templom és régi kollegium között elmegy, látja, hogy a templom és az iskola két bolthajtásos oszloppal van összekötve. A szemlélő vagy nem talál benne semmit, vagy pedig egy szép szimbolumnak tekinti, a templom és iskola kapcsolata, egymásra utaltsága szimbolumának. Hát természetesen ez igy is szép, de még szebb, ha emlékezetünkbe idézzük a való történetet. A hires könyvgyüjtő és szenvedélyes irodalomszerető Sándor István följegyzése szerint az emlitett összekötő bolthajtásos oszlopok éppen ezelőtt 100 esztendővel készültek, mikor Sándor István cluji lelkész volt. Az összekötő oszlopokra azért volt szükség, mert a templom menyezete repedezni kezdett volt. A repedésnek oka lehetett, hogy a templom hátsó részén a talaj nedves, talán alányomult, de oka lehetett a menyezet nagy mérete is. Sokat gondolkoztak a javitás módján, amig végre is az emlitett oszlopokat, összekötő falakat elkészitették. Az összekötő falak csakugyan hasz-

náltak, a templom menyezete azóta nincsen veszedelemben, az összekötő falak a templom menyezetének szabadságát biztositották.

A százesztendős évforduló alkalmával üdvözöljük a templomot védő falakat. Ugy látszik, hogy nálunk a templomnak nemcsak elvont értelemben, hanem valóságban is igazi támasza az iskola.

Lelkészi beiktatás Adămuşon.

Lélekemelő szép ünnepély szinhelye volt 1935 december 8-án az adămuşi ősi unitárius templom. Ezen a napon foglalta el állását Kiss Tihamér lelkésztestvérünk, kit a hivek bizalma és a főtisztelendő Püspök ur megerősitő kinevezése állitott az ősi szent Sion szószékére s a népes nagy gyülekezet vezetésére. A várakozó és vágyakozó hivek hangulatához képest a a beköszöntő beszéd tárgya az evangéliumi békesség volt.

A beiktatást Gvidó Béla esperes afia végezte, melyben kifejtette a lelkészi hivatás jelentőségét. Az uj lelkészt a kartársak és mások részéről többen üdvözölték. Templomi ünnepély után a jelenlevőket az egyházközség megvendégelte. A közös ebédet a helybeli buzgó nők készitették el Szántner Ödönné úrasszony és Pál Tamásné tiszteletes asszony segitségével.

Ifju lelkésztestvérünknek boldog, békés és sikeres munkásságot kivánunk Adămuş községben.

Az I. G. Duca-i főgimn. 1934—35. évi értesitője Boros Jenő igazgató szerkesztésében megjelent. Az értesitő felöleli a mult iskolai év egész történetét, amely az állami törvényeknek megfelelően szept. 16-án kezdődött és junius 23-án végződött. Beiratkozott összesen 155 tanuló. A tanitás zavartalan müködését semmi különös körülmény nem akadályozta. A tanulók fegyelmi és egészségi állapota kielégitő volt, csak egy izben kellett négy napos szünetet adni a spanyol-nátha miatt. Iskolai ünnepélyeket, a rendtartás értelmében, nemzeti ünnepeket tartottak, ezeken kivül Sándor jugoszláv király és Poincare francia miniszterelnök temetése alkalmával. Az »Orbán Balázs Önképzőkör« ez évben is szép eredménnyel müködött Boros Jenő, Lőrinczy Gergely és Şerban-Coruilă tanárok vezetésével. A kör többször tartott nyilvános gyüléseket is, több pályatételt tüzött ki, melyben az ifjuság nagy lelkesedéssel vett részt. Az alsó osztályu tanulók junius 14—15 napjain autóbusszal meglátogatták Mediaş és Diciosânmartin gyárait, a felső osztályosok junius 26—27-én a Gyilkostóhoz rándultak ki Péterfy Gyula és Lőrinczy Gergely tanárok vezetésével. Junius 16-án 30 éves osztálytalálkozót tartottak az 1904—905-ben VI. osztályt végzett

növendékek. Az iskola volt tanitványainak és barátjainak adományából többen kaptak pénz- és könyvjutalmat, valamint konviktusi segélyt. Dr. Ferenczy Géza egyk. főgondnok ur 1000 Leut adományozott cserkészfelszerelésre. A »Jótékony Nőegylet« áldozatkész tagjai ez évben is kijavitották a bennlakó-tanulók elszakadozott ruháit.

A Dávid Ferenc Egylet a püspökné őméltósága elnöklete és vezetőségével februárius hó 11-én a püspöki lakás összes termeiben tánccal egybekötött házi tea-estélyt rendez, amelynek tiszta jövedelme az egylet nemes céljait fogja szolgálni. Az estély fővédnökei a püspök és főgondnok urak őméltóságaik. Minden reményünk meg van, hogy a gondosan előkészitett tea-estély is kitünően fog sikerülni. Kezdete este ½9 órakor. Belépődij személyenként 50 leu. Diákjegy 25 leu.

A Turda-Aireş-i egyházkör február hó 2-án Cheien szépirás-, rajz- és kézimunkakiállitással egybekötött iskola-napot rendezett, a következő programmal: 1. 9 órakor a tanulók és iskola egészségi megvizsgálása s a szükséges tanácsok megadása. Vezette Dr. Imre Lázár orvos. 2. ½10 órakor mintatanitás. Költeménytárgyalás a 4 osztállyal. Vezette Tóth József tanitó. 3. ½11 órakor istentisztelet. Imát Fikker János lelkész, egyházi beszédet Dr. Kiss Elek teológiai tanár mondott. Az éneklést Lőfy Béla tanitó vezette. 4. ½12 órakor iskolai ünnepség s a kiállitáson kitüntek megjutalmazása. 5. ½3 órakor délutáni istentisztelet. Imát mondott Pataki András lelkész. 6. 3 órakor szülői értekezlet. A tanitó és szülők együttmüködéséről tartandó előadással bevezette Zsigmond Ferenc tanitó. A nemes, korszerü munkát szivből üdvözöljük. Reméljük, hogy megtermi a fáradság után a gyümölcsöt.

A Zenemellékletről. Az U. K. Zenemellékletének célja, hogy először elkészüljön mindazon énekek orgona-kisérete, melyek — mint uj dallamok — kerültek bele énekeskönyvünkbe. Ezért testvéri szeretettel kérjük mindazon zenével foglalkozó afiait, kiknek ilyen énekek harmonizálása meg van, sziveskedjenek az U. K. szerkesztőségéhez eljuttatni leközlés végett, mert hisz a legfőbb óhaja volna az, hogy a Zeneközlönyben minél több egyén munkája megjelenjen. Azután kerülne sor esetleg uj szerzemények közlésére is. *Ütő Lajos,* szerkesztő.

Májusban Brassai Sámuel emlékünnepély lesz Budapesten, melyet a Brassai Sámuel Unitárius Ifjusági Egyesület 15 éves fennállásának jubileuma alkalmából fog rendezni 3 napra tervezett ünnepségek keretében. Ez alkalomból az unitárius társadalom egy diszes kiállitásu emlékkönyvből betekintést nyer egy ifju egyesület tevékenységéről, munkásságának eredményeiről, melyben méltó akar lenni a néhai nagy tudós Brassai Sámuelnek nevéhez, jelleméhez, tudásához és nagy unitáriusságához. *Kahlfürst Tibor.*

Az első hindu Izlandon. Lakshmiswar Sinha, a Kalkutta mellett lévő shantiniketani hires »Rabindranath Tagore-iskola«

tanitója, propaganda-tanulmányutat végzett Izlandon. A hindu tanitó hivatalosan a miniszterelnök vendége volt, akit izlandi tanulmányutján a közoktatásügyi miniszter kalauzolt. Sinha tanitó az első hindu, aki Izland földjére lépett. Látogatása során autóval és lóháton beutazta egész Izlandot. A nyilvánosság és külön a tanulóifjuság számára Ceylonról és Indiáról eszperantó nyelven érdekes és vetitettképes előadásokat tartott. *I. E.-ből*

Vérátömlesztéssel mentettek meg egy elefántot. Griffin amerikai városban egy vándorcirkusz tigrise valamiképen beszökött az elefánt istállóba. Megrohanta az egyik elefántot és sulyosan megsebesitette, olyannyira, hogy az értékes elefánt elpusztult volna. Ekkor a cirkuszigazgató hirtelen arra gondolt, hogy egy másik elefántból való vérátömlesztéssel kisérli megmenteni a végveszélyben levő állatot. A két hatalmas állat az egész operáció alatt példás nyugodtsággal viselkedett, mintha csak megértette volna az egész mütét jelentőségét. A mütét jól sikerült és a sebesült elefánt megmenekült a pusztulástól.

India gyermekhalandósága. Röviddel ezelőtt a következő adatokat tették közé Indiában a gyermekhalandóságról: 1000 ujszülött csecsemőből meghalt 200. Ezzel a gyermekhalandóság 10 év óta most érte el a legmélyebb állást. Angliában ezzel szemben 1000 gyermekből csak 64, Ausztráliában pedig csak 39 hal meg.

Halálozás. Lapunk zártakor vettük a szomoru hirt, hogy *Vass Albert* oclandi gyógyszerész, egyházi tanácsos január hó 26-án, életének 67-ik esztendejében rövid szenvedés után elhunyt. Az elhunyt papi családból származott s mint ilyen az egyház ügyei iránt mindig melegen érdeklődött, az egyház és más közügyek intézésében tevékenyen részt vett, a Homorod vidékének egészségügyét hosszu éveken keresztül buzgósággal és szakértelemmel szolgálta. Nemcsak családjának, hanem egyházunknak és általában a közügyeknek is veszteség e munkás férfi halála.

Aki érdeklődik a közelmult iránt, rendelje meg: »*Brassai Sámuel élete*« cimü művet. Irta dr. Boros György, 11 képpel, 372 oldal. Lapunk szerkesztőségénél 250 Leu helyett 180 Leuért kapható.

Dávid Ferenc Egylet története. Irta Benczédi Pál. 84 oldal ára 20 Lei. Megrendelhető lapunk szerkesztőségénél.

LELKÉSZI HIVATALOK RÉSZÉRE

hivatalos nagyságu, iratküldemények számára BORITÉKOK jó minőségü papiron nyomva, kaphatók az Unitárius Iratterjesztőnél Cluj, Unitárius Kollégium. Ára darabonként 1 Leu.

Ugyanott mindennemü hivatalos nyomtatványok beszerezhetők.

Dr. Gál Kelemen tb. igazgató által írt »*A Kolozsvári Unitárius Kollégium Története*« című 2 kötetes nagy műve 300 leu, amatőr pld. vászonkötésben 500 leu. Megrendelhető, amíg a kevés készlet még tart, az »Unitárius Iratterjesztőnél« Cluj, Unitárius Kollégium.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába 1935 december 1-től 1936 január 20-ig tagsági díjat fizettek: Özv. Biró Izsákné Sighişoara 1935—1936-ra, Dombi Mózes Rareş 1931—1933-ra (100 leut), Csongvay Dénes Badeni 1934-re, Unitárius Egyházközség Moldovaneşti 1935-re, Báló István Valeni 1930—1935-re, Imre Pál, Szabó István Sânpaul 1930—1933-ra, Nagy Pálné Berghia 1933—1936-ra (200 leut), Lőrinczy Zsigmond Tg.-Mureş 1934-re, Halmágyi János Tg.-Mureş 1935-re, Brázavay Dezsőné Sarmiseghetuza 1936-ra, Dr. Borbély Béla Turda, Tóth Vilmos Avrameşti, Komjátszegi Géza Bihoria, Csata Gerzson Carei 1935-re, Kelemen Imre Ocland 1934—1935-re, Dr. Tóth György Budapest 1935—1936-ra, Unitárius Egyházközség Făgăraş 1932—1933-ra, Inczefy Lajos Reghiune-Sasesc 1935—1936-ra, Pásztorné Rostás Róza Turda, Péter Sándor I. G. Duca 1936-ra, Orbók Lajos I. G. Duca 1935-re, Kocsis György Blaj 1935-re (50 leut), Weress László Cluj, László Zsigmond Cechesti 1936-ra, Unitárius Egyházközség Iara 1935—1936-ra, Hegyi János Vilvoorde 1936-ra, Péter József Suplac 1933—1935-re, Ürmösi József Cluj 1934-re, Dr. Gyergyay Árpád 1933—1935-re, Kovács Gábor 1929—1933-ra, Ütő Lajos 1935 1936-ra, Boros Mózes Iobogeni, Lengyel Ferencné, Özv. Fazakas Mihályné, Palatka Lőrincné Simeria 1936-ra.

Előfizetési díjat fizettek: Pázsint Róza I. G. Duca 1935-re, Unitárius Egyházközség Boldogaia 1933—1934-re, Horváth Piroska Mediaş 1935—1936-ra, Zeuger Aladárné Cluj 1936-ra, Bordi István Dâmbău 1935 második felére, Jobb Dénes, Dávid Ferenc Nőegylet Oraşeni, Ifj. Egyed Dániel Ocland, Geréb Zsigmond I. G. Duca, Incze Jánosné Calnic, Ifj. Inczefy Lajos Cluj 1936-ra, Dávid Ferenc Nőegylet Făgăraş, Pap Lajos Bihoria 1935-re, Komjátszegi Géza Bihoria 1934-re, Lurtz Rudolfné és Maksay Erzsébet Rupea 1936-ra, Székely János és Miklós János Dâmbău 1935 második és 1936 első felére, Vári Dénes Firtănus 1934—1936-ra, Biró Domokosné Ocna de Suş, Özv. Szász Istvánné Martiniş 1936-ra, Benczédi Ferenc Goagiu 1935—1935-ra, Özv. Balázs Jánosné Cluj 1936-ra.

Alapitói díjban fizettek: Pataki András és Dávid Ferenc Ifjusági Egylet Moldovaneşti 100—100 leut, Dr. Csutak Mihály Cluj 126 leut, Gálfy Lőrinc Cluj 500 leut, Özv. Papp Anlalné Dicio 500 leut, Kahlfürst Imre Cluj 50 leut, Dr. Ferenczy Géza Aita Mare 500 leut, Dávid Ferenc Egylet Iara 200 leut.

Cluj, 1936. I. 20. *Gálfi Lőrinc,*
pénztárnok.

Szerkesztői üzenetek. A jövő számra a közleményeket kérjük február hó 20-ig beküldeni. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztáros úrhoz küldendő. Lakásváltozást vagy ha valami zavar van a lap körül, kérjük a szerkesztőséghez bejelenteni.

Az Unitárius Közlöny megjelenik havonta. Szerkesztő: Benczédi Pál

Tipografia „ORIENT" Cluj, Str. Iuliu Maniu 8.